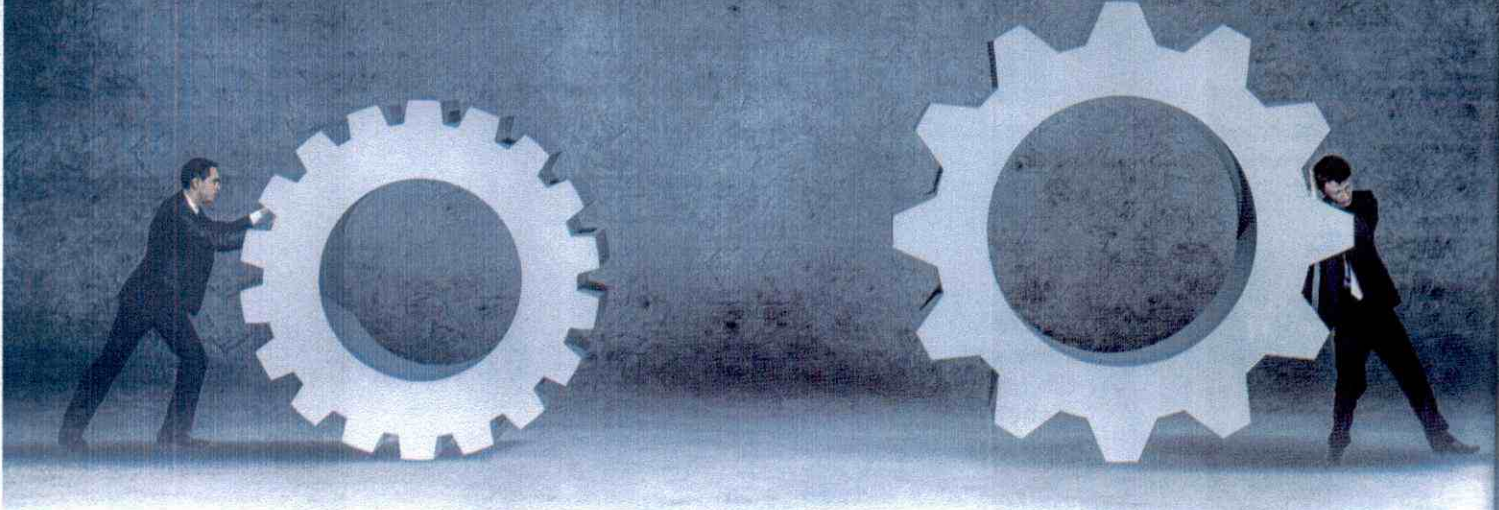

AR-GE'YE TEŞVİK YAĞIYOR

Ar-Ge faaliyetleri kapsamında yapılan harcamalar için TÜBİTAK, KOSGEB, Kalkınma Ajansları ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi devlet kurumlarınca çeşitli oran ve tutarlarda parasal hibeler sağlanıyor. Geçmiş yıllara kıyasla bu yıl bu desteklerde artış yaşandığı görülüyor.

Farklı mevzuatlarda düzenlense de Türkiye'de gerçekleştirilen Ar-Ge faaliyetlerine sağlanan Ar-Ge desteklerini, parasal teşvikler ve vergi indirimi/muafiyeti olarak iki ana grupta sınıflandırmak mümkün. Ar-Ge faaliyetleri kapsamında yapılan Ar-Ge harcamaları için TÜBİTAK, KOSGEB, Kalkınma Ajansları ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı gibi devlet kurumlarınca çeşitli oran ve tutarlarda parasal hibeler sağlanıyor. Tüm bu faaliyetler Türkiye'de bilgi temelli bir sanayi ortaya çıkarabilmek ve küresel rekabete uygun, katma değeri yüksek ürünler üretebilmek ve tüketiciye çok daha yüksek bir hayat standardı sunabilmek için yapılıyor. Ayrıca sanayi sektörünün orta yüksek ve yüksek teknoloji ürünler üretebilecek yapıya kavuşturulmasına ve ihracat içindeki yüksek

teknolojili ürünler payının yüzde 4'lerden yüzde 15'lere yükseltilmesine çalışılıyor.

TÜBİTAK Tarafından Verilen Destekler

TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknoloji Araştırma Kurumu) Ar-Ge ve yenilik harcamalarına parasal destek sağlayan kurumların başında geliyor. TÜBİTAK tarafından sağlanan hibelerden yararlanmak için bu kapsamda spesifik projelerin geliştirilmesi ve bu projeler için operasyonel ve finansal fizibilite detaylarını içeren gerekli belgelerle TÜBİTAK'a başvurması gerekiyor. Yapılan başvuru TÜBİTAK tarafından değerlendiriliyor ve tüm koşulların sağlanması durumunda ilgili Ar-Ge projesi için sağlanacak hibe onaylanıyor. TÜBİTAK tarafından onaylanan Ar-Ge projeleri; personel mali-

yetleri, kullanılacak malzemeler, danışmanlık, seyahat ve genel giderler dahil olmak üzere yüzde 60'a varan oranlarda hibe sağlanıyor.

KOSGEB Destekleri

Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Desteği çerçevesinde başvuranlara ekipman desteği veriliyor. Ancak bunun için üç kriterleri var: İlki, dünyada kimsenin üretmediği bir şeyi üretmek.

İkincisi, Türkiye'de üretilmeyen ancak ithal edilen ürünlerin ithalatının önüne geçmek için üretmek.

Üçüncü olarak da üründe fayda maliyet analizi yapıldığında ekonomiye katkı, üründe iyileştirme, yenilik, isdihdama katkısı gibi artı değerler gözetiliyor. Bu üç kriterle genel manada Ar-Ge olarak bakılı-

yor. Bu çalışmalar yapıldığında ise 100 bin TL'si hibe, 200 bin TL'si kredi olmak üzere toplamda 300 bin TL'lik ekipman desteği veriliyor.

Bakanlık Tarafından Verilen Destekler

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Ar-Ge kapsamında verdiği dört destek programı bulunuyor: Teknolojik ürün yatırım destek programı, Sanayi tezleri program desteği, Ar-Ge merkezleri desteği ve Teknoloji geliştirme bölgeleri. Desteklerin içerikleri şu şekilde:

Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı: Ar-Ge faaliyetleri sonucunda geliştirilen ürün, prototip ve süreçlerin uygulamaya aktarılması veya ekonomik değere dönüşmesi için geliştirilmiş bir programdır. Bu programla, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlar tarafından desteklenen sanayiye yönelik, Ar-Ge ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan teknolojik ürünlerle ilgili yerleşik gerçek ve tüzel kişilerce gerçekleştirilecek yatırımlar destekleniyor. Bu destek programı kapsamında ulusal ve uluslararası teknoloji tabanlı şirketlerin ortaya çıkması ve sayılarının çoğalmasının sağlanması amaçlanıyor. Bu kapsamda, bugüne kadar 144 proje desteklendi, 120 milyon TL kaynak aktarıldı.

Sanayi Tezleri Programı Desteği: Kamu-üniversite-sanayi işbirliğini artırmak, üniversitelerdeki bilgi birikimi ve nitelikli insan gücünü sanayi ve sanayici ile buluşturmak, teknolojik ürün ve üretim yöntemleri geliştirmek amacıyla yürütülüyor. Bu-

rada toplam bütçesinin yüzde 85'e kadarı bakanlıkça teminatsız ve hibe olarak karşılanıyor. Bu destek kapsamında 2006 yılından bugüne kadar 999 proje desteklendi ve toplam 223 milyon TL kaynak aktarıldı.

Ar-Ge Merkezleri Desteği: Bu programla, Ar-Ge faaliyetlerini yurtiçinde gerçekleştiren, konusu, süresi, bütçesi ve personel ihtiyacı tanımlanmış Ar-Ge ve yenilik programlarına sahip olan, en az 30 tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden işletmelere Ar-Ge merkezi belgesi vererek bu işletmelerin de kanunda belirtilen teşvik ve muafiyetlerden yararlanması sağlanıyor. Böylece özel sektör kuruluşları da çalışmalara katılıyor. Bugün için Ar-Ge merkezleri belgesi alan işletme sayısı 218'e ulaştı. Bu merkezlerde 4 bin 349 proje yürütülüyor ve 24 bin 112 Ar-Ge personeli istihdam ediliyor. Ayrıca yürütülen proje sayısı 4 bin 304 adet, patent sayısı bin 015 adet, yabancı/yabancı ortaklı firma sayısı 35 adettir.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri: Kamu-üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi, teknolojik bilgi üretimi, bilginin ticarileşmesi ve ileri teknoloji yatırımı yapacak yabancı sermayenin ülkeye girişi sağlanarak sanayinin rekabet gücünün artırılması amacıyla kuruluyor. Bu faaliyet kapsamında 61 adet TGB kuruldu. Bugün TGB'lerde firma sayısı 3 bin 587'ye, biten proje sayısı 17 bin 498'e, üzerinde çalışılan proje sayısı 8 bin 029'a, ihracat 2 milyar dolara, alınan patent sayısı 572'ye, istihdam edilen nitelikli personel sayısı 36 bin 556'ya ulaştı. Ayrıca 2004 yılından bugüne kadar TGB'lere 240 milyon TL kaynak aktarıldı. ■

AR-GE'DEN FAYDALANMAK İÇİN 5 ŞART

Türkiye'de Ar-Ge faaliyetleri için kapsamlı teşvikler sunuluyor. Sunulan bu teşviklerden önemli mali faydalar elde edebilmek için ne tür faaliyetlerin Ar-Ge faaliyeti olarak kabul edildiğinin bilinmesi önem taşıyor. Buna göre istenilen teşviğin aşağıdaki 5 maddeden birini içermesi gerekiyor.

- 1** Bilimsel ve teknolojik alanlardaki belirsizliklerin açıklığa kavuşturulması amacı ile bilim ve teknolojinin gelişmesi için yeni teknik bilgi edinme,
- 2** Yeni yöntemlerle yeni ürünler, malzemeler, sarf malzemeleri, cihazları, ekipman, prosedür ve sistemlerin geliştirilmesi ve tasarım ve çizim çalışmaları yoluyla yeni teknikler ve prototipler üretilmesi,
- 3** Yeni ve özgün tasarımlara dayalı yazılım faaliyetleri,
- 4** Yeni ürünler, yöntemler, süreçler ve prosedürler araştırmak ve geliştirmek,
- 5** Bir ürünün kalitesini, standardını ve performansını artırırken, maliyetini azaltacak yeni teknikler ve teknolojiler araştırmak.

